

Rabobank

Economische kracht van het MKB in Kop van Noord-Holland in 2011

Hoe meten we de economische kracht?

In deze rapportage leest u hoe groot de economische kracht is van het midden- en kleinbedrijf (MKB)¹ in Kop van Noord-Holland en hoe deze zich verhoudt tot het provinciale en nationale gemiddelde. Om de economische kracht te meten, ontwikkelde de Rabobank de Regionaal-Economische Thermometer (RET). De RET is gebaseerd op actueel en uniek bronmateriaal en biedt de mogelijkheid om bedrijfseconomische analyses op regionaal niveau uit te voeren.

De economische kracht wordt in deze rapportage gemeten voor het MKB in de volgende marktsectoren: industrie, bouw, groothandel, detailhandel, vervoer en logistiek, horeca en vrije tijd en zakelijke dienstverlening. De quartaire sector laten we buiten beschouwing (hierbij gaat het om diensten als openbaar bestuur, openbare orde, defensie, onderwijs en zorg). Deze overheidsdiensten zijn vooral gericht op het welzijn van de burger, maar faciliteren ook het goed kunnen functioneren van de marktsector. Tevens laten we de agrarische sector buiten beeld.

Vijf bedrijfseconomische kengetallen

Een kengetal is een getal dat de verhouding weergeeft tussen twee waarden op een bepaald moment of gedurende een bepaalde periode. Kengetallen hebben als analyse-instrument het voordeel dat men vergelijkingen kan maken en op basis hiervan eventueel actie kan ondernemen.

De economische kracht van het MKB meten we aan de hand van vijf bedrijfseconomische kengetallen. Dat zijn de netto winstmarge, de arbeidsproductiviteit, de investeringsratio, de liquiditeit en de solvabiliteit. Inzichten die geen ander u kan bieden en u een betrouwbaar en gedetailleerd beeld geven van de economische kracht van het MKB in uw regio. De vijf genoemde kengetallen die de economische kracht meten, geven in feite aan hoe gezond en fit het midden- en kleinbedrijf is en sluiten daarmee aan bij de realiteit van het lokale ondernemerschap.

Een gezond bedrijfsleven maakt winst en is productief, zodat het welvaart tot stand brengt en voor economische groei kan zorgen. Zowel nu als in de toekomst, vandaar dat ook investeringen van belang zijn. Investeren staat immers gelijk aan het uitstellen van het uitkeren van bedrijfsopbrengsten ten behoeve van toekomstige opbrengsten. Voor de financiële gezondheid van het MKB zijn de liquiditeit en de solvabiliteit van belang. Bij de liquiditeit gaat het om de vraag of de onderneming op korte termijn in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hiervoor dient voldoende geld op de bank te staan of er moet op korte termijn (binnen een jaar) voldoende geld vrijgemaakt kunnen worden om tegemoet te komen aan de kortlopende schulden. De solvabiliteit geeft aan in hoeverre het bedrijfsleven 'vlees op de botten' heeft. Een goede solvabiliteit duidt op een buffer waarmee financiële tegenvallers kunnen worden opvangen.

¹ Onder het MKB verstaan we vestigingen die tot 100 werkzame personen in dienst hebben.

Hoewel bovengenoemde kengetallen ons inzicht geven in de financiële gezondheid van het MKB, is het goed te bedenken dat achter deze getallen bedrijfsstrategieën schuil gaan waarin bepaalde keuzes zijn gemaakt die bijvoorbeeld gevolgen hebben voor het resultaat en het vermogen. Daarnaast speelt ook de kwaliteit van het ondernemerschap een rol, alsmede ontwikkelingen in het verleden en specifieke regionale kenmerken, zoals de afzet- en arbeidsmarkt (vestigingsklimaat). Tevens verschillen de waarden van de kengetallen sterk per sector door de aard van het productieproces.

Macro-economische context: Nederland in 2011

In deze rapportage leest u over de economische kracht van Kop van Noord-Holland in 2011. Kop van Noord-Holland wordt daarbij vergeleken met Nederland als geheel. De macro-economische context in 2011 is van belang, aangezien die context het economische klimaat waarin het MKB opereert sterk beïnvloedt.

In het eerste kwartaal van 2011 leek de economie nog voorspoedig te draaien. In het tweede kwartaal stagneerde de toename van de economische activiteit vrijwel geheel. Terwijl de Nederlandse economie nog niet volledig was hersteld van de dip in 2009, belandde zij in het vierde kwartaal van 2011 in een nieuwe recessie. In de loop van 2011 werd al duidelijk dat de buitenlandse handel de kar niet langer in haar eentje kon trekken, aangezien de wereldhandelsgroei stil viel. Consumenten, producenten en de overheid droegen echter niet bij aan de groei. Nederlandse consumenten zagen zich in de tweede helft van 2011 geconfronteerd met een verdere stagnatie van de huizenmarkt, toenemende onzekerheid over toekomstige pensioenuitkeringen en een oplopende werkloosheid. Bovendien stond het najaar van 2011 in het teken van sentimentdrukkende Europese en Nederlandse politieke ontwikkelingen: de Europese schuldencrisis hield aan en door tegenvallende groei moest de Nederlandse overheid additionele bezuinigingsmaatregelen nemen om aan de eigen en de Europese begrotingsregels te voldoen. Deze bezuinigingsmaatregelen kwamen nog bovenop de geplande bezuinigingen van € 18 miljard. Al deze factoren zorgden ervoor dat consumenten hun hand op de knip hielden. En zonder koopkracht zagen de op de binnenlandse markt gerichte bedrijven zich niet geprikkeld om te investeren. Ook het exportgerichte bedrijfsleven had door stagnatie van de groei van het wereldhandelsvolume weinig reden om in nieuwe productiecapaciteit te investeren.²

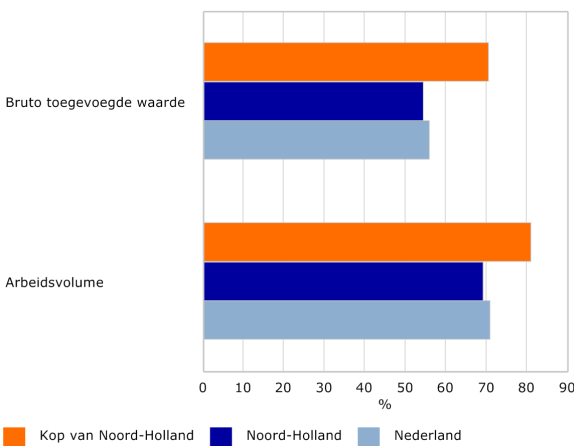
² Voor de actuele stand van zaken van de Nederlandse economie kunt u de maandelijkse conjunctuurbeelden raadplegen op www.rabobank.com/economie.

Het belang van het MKB

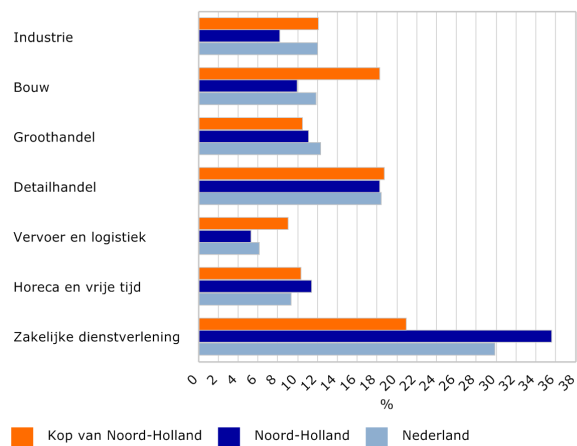
Het midden- en kleinbedrijf vervult een grote rol in de Nederlandse economie. Maar liefst 99 procent van alle bedrijven behoort tot het MKB. Het belang van het MKB in de bruto toegevoegde waarde en het arbeidsvolume is, door de kleinere omvang van midden- en kleinbedrijven, lager. Het MKB is verantwoordelijk voor 56 procent van de bruto toegevoegde waarde in Nederland. Vanuit sectoraal oogpunt bezien is de bruto toegevoegde waarde van de zakelijke dienstverlening, de groothandel, de detailhandel en de industrie het grootst. In termen van arbeidsvolume bedraagt het belang van het MKB 71 procent.

Onderstaande figuur geeft een beeld van het belang van het MKB in de economie van Kop van Noord-Holland in vergelijking met provincie Noord-Holland en Nederland. Het arbeidsvolume heeft betrekking op de werkgelegenheid in arbeidsjaren (fulltime banen). Daarnaast geeft de sectorstructuur een goed beeld van het belang van de verschillende marktsectoren in Kop van Noord-Holland.

Aandeel MKB van totale bedrijfsleven

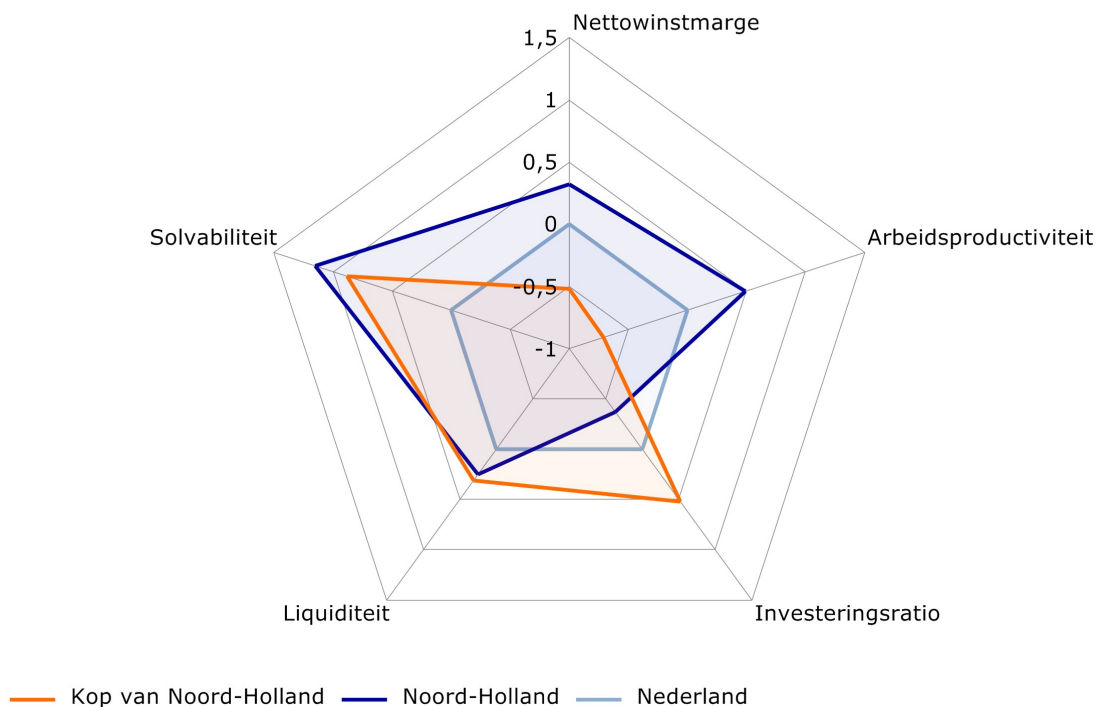

Sectorstructuur (o.b.v. arbeidsvolume)

Economische kracht van het MKB in Kop van Noord-Holland

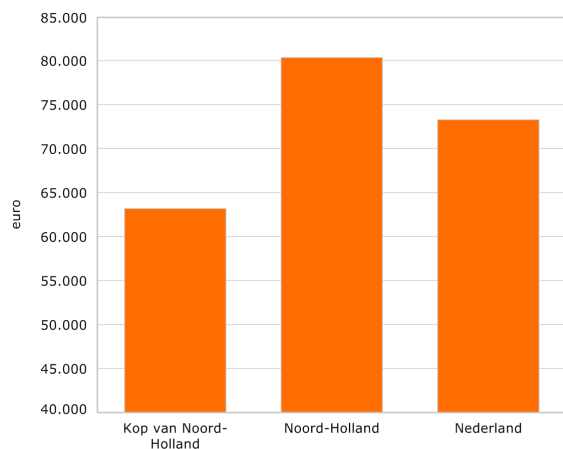
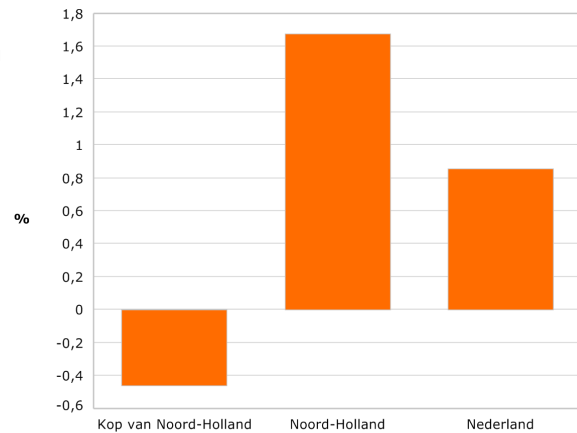
Onderstaand spinnenweb toont de score van het midden- en kleinbedrijf in Kop van Noord-Holland ten opzichte van Nederland op de vijf bedrijfseconomische kengetallen. Wanneer de oranje lijn aan de buitenkant van de lichtblauwe lijn staat, dan scoort Kop van Noord-Holland op dit kengetal beter dan Nederland. Wanneer de oranje lijn aan de binnenkant van de lichtblauwe lijn staat, dan scoort Kop van Noord-Holland op dat kengetal slechter dan Nederland. Als we de score van Kop van Noord-Holland op de vijf kengetallen middelen, staat Kop van Noord-Holland op positie 11 van de 40 in Nederland.

In onderstaande figuren staan de scores voor Kop van Noord-Holland per kengetal weergegeven. Hierbij wordt Kop van Noord-Holland vergeleken met de provincie Noord-Holland en Nederland. De cijfers in de grafieken betreffen absolute cijfers.³

Nettowinstmarge

De nettowinstmarge is een indicator voor de winstgevendheid en geeft weer welk deel van de omzet, na aftrek van alle operationele bedrijfskosten (inclusief afschrijvingen, belastingen, rentelasten en dividend), onder de streep overblijft. De nettowinstmarge wordt berekend door het economisch resultaat te delen door de omzet.

Arbeidsproductiviteit

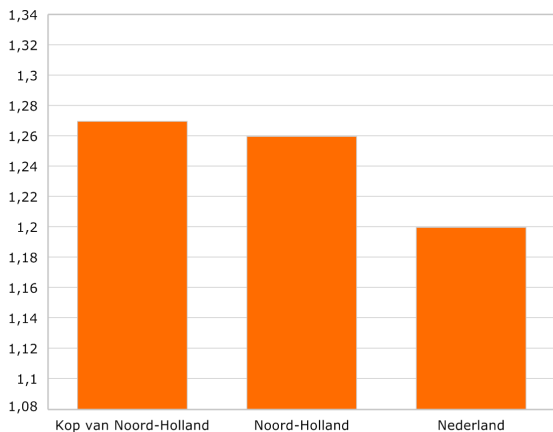
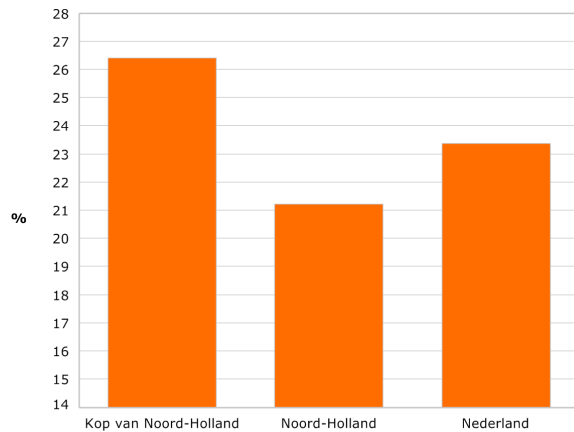
Om de arbeidsproductiviteit te meten, is de bruto toegevoegde waarde gedeeld door het totale arbeidsvolume (fte). De arbeidsproductiviteit is bij uitstek een indicator die sterk verschilt per sector. Hoe hoger de kapitaalintensiteit (en dus hoe lager de arbeidsintensiteit), hoe hoger de arbeidsproductiviteit. Zo heeft de (kapitaalintensieve) MKB industrie in Nederland een arbeidsproductiviteit van € 93.000 en bedraagt de toegevoegde waarde van een fulltime werknemer in de (arbeidsintensieve) horeca 'slechts' € 44.000.

Naast de sectorstructuur hebben ook de schaalgrootte, structuur en opzet van bedrijven, de innovatiegraad en het opleidingsniveau van de werknemers invloed op de arbeidsproductiviteit.

³ De kengetallen zijn berekend op basis van de cijfers per 31 december 2011.

Investeringsratio

De investeringsratio is het deel van de bruto toegevoegde waarde dat wordt geïnvesteerd. Deze indicator geeft een indruk van de mate waarin het bedrijfsleven bereid en in staat is om te investeren (uitbreidings- en vervangingsinvesteringen) en vertrouwen heeft in de toekomst.

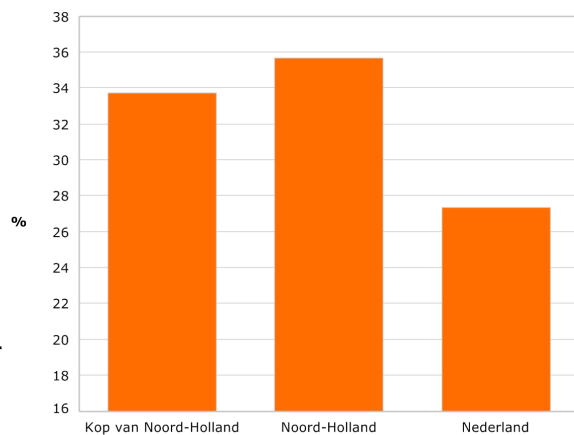
Liquiditeit

De liquiditeit van ondernemingen wordt gemeten aan de hand van de verhouding tussen de vlottende activa (die binnen een jaar kunnen worden omgezet in geld, bijvoorbeeld de voorraden en de debiteuren) en het kort vreemd vermogen op de balans. Hiermee wordt inzicht verkregen in de mate waarin een bedrijf kan voldoen aan de kortlopende financiële verplichtingen. Hoe hoger de vlottende activa in relatie tot het kort vreemd vermogen hoe beter. Bedrijven moeten een financiële buffer van liquide middelen aanhouden om in staat te zijn

onverwachte gelduitgaven te verrichten. Daarnaast kan met het aanhouden van een hoog aandeel voorraden en liquide middelen sneller worden ingespeeld op de wensen van de consument. Verschillende aspecten hebben invloed op de liquiditeit. Bijvoorbeeld: een forse groei van ondernemingen kan liquiditeitsproblemen geven, maar ook seizoensinvloeden hebben invloed op de liquiditeit.

Solvabiliteit

De solvabiliteitspositie geeft aan in welke mate het bedrijfsleven in staat is om op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hierbij gaat het dus niet alleen om de kortlopende schulden (zoals dit het geval is bij de liquiditeit), maar om alle schulden. Hoe groter het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen, hoe groter de buffer voor het opvangen van verliezen en dus hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming. Hoe meer vreemd vermogen, des te lager is de solvabiliteit. Solvabiliteit is ook afhankelijk van de fase waarin een bedrijf zich bevindt. Bij overnames en starters is de solvabiliteit de eerste jaren vaak lager omdat er recent (veel) geïnvesteerd is en het bedrijf nog niet in de gelegenheid is geweest om financiële buffers op te bouwen.

Wat verwachten we voor 2012 en 2013?

Bij een gebrek aan binnenlandse dynamiek leunt de Nederlandse economie in 2012 vooral op de internationale handel. Consumenten zijn terughoudend door onder meer een dalend besteedbaar inkomen, een verhoging van de BTW en oplopende werkloosheid. Wij verwachten dat de economie in 2012 ½ procent krimpt ten opzichte van 2011 en dat de werkloosheid aan het einde van dit jaar is opgelopen tot boven de 6,5 procent. De vooruitzichten voor 2013 zijn daarbij niet veel florissanter. Aangezien het MKB vooral actief is in de op de binnenlandse economie gerichte sectoren, zoals de detailhandel, de horeca en de bouw, zullen deze ondernemers het ook volgend jaar moeilijk krijgen.

Colofon

Deze standaardrapportage is een uitgave van het Directoraat Kennis en Economisch Onderzoek (KEO) van Rabobank Nederland. De in deze publicatie gepresenteerde cijfers zijn gebaseerd op gegevens uit door ons betrouwbaar geachte bronnen.

Deze gegevens zijn op zorgvuldige wijze in onze analyses verwerkt. Rabobank Nederland aanvaardt echter geen enkele aansprakelijkheid voor het geval dat de in deze publicatie neergelegde gegevens of prognoses onjuistheden bevatten. Het betreft algemene informatie die aan veranderingen onderhevig is.

Gehele of gedeeltelijke overname is uitsluitend toegestaan met bronvermelding. De afnemer van de informatie is verantwoordelijk voor de keuze en elk gebruik van de informatie. De afnemer is verplicht aanwijzingen van de Rabobank over het gebruik van de informatie op te volgen. Nederlands recht is van toepassing.

Samengesteld door

Regionaal-economisch onderzoek van Rabobank Nederland.

Datum

Augustus 2012

Contactadres

Rabobank Nederland
Kennis en Economisch Onderzoek
Postbus 17100, 3500 HG Utrecht, UC.T.04.11
Telefoon 030 2166662
Email economie@rn.rabobank.nl
www.rabobank.com/economie

Raadpleeg de website <http://www.rabobank.nl/bedrijven/kennis/branches/> voor de laatste ontwikkelingen in de diverse sectoren.

© 2012 - Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A., Nederland